

Bevezetés

Az *Imágó Budapest* jelen számában közölt tanulmányok és dokumentumok a pszichoanalízis kulturális kapcsolódásainak, alkalmazásainak, reprezentációinak egy-egy példáját mutatják, különös tekintettel az irodalomra. Pszichoanalízis és irodalom sokféle módon találkoztak, tükröződtek, használták és értelmezték egymást az elmúlt több mint száz évben: az irodalom megjelent a pszichoanalízis saját elméleteinek kulturális metaforáiban; a pszichoanalízis felkínálta magát kulturális jelenségek értelmezéséhez szolgáló eszközként; felbukkant irodalmi művek motívumaként, akár témájaként; és a kölcsönös érintettség megmutatkozott a pszichoanalitikusok és írók közti szakmai és személyes kapcsolatokban is. Ezekre mind találunk példát a szám írásai között.

Tanulmány-rovatunk első darabja, Hajnal Zsolt dolgozata Ljudmila Ulickaja „Tubica” című novellája kapcsán azt mutatja be, hogyan válhat a szépirodalmi szöveg gyűlöletretorikai – a szerző olvasata szerint a novella esetében homofób – stratégiák médiumává. Molnár Eszter tanulmánya Csáth Géza *Az elmebetegségek pszichikus mechanizmusa* című könyvének keletkezéstörténetét vizsgálja, életrajzi kontextusba helyezve Csáth elmeorvosi munkáját és feltárva pszichiáter/pszichoanalitikus kapcsolatait.

Műhely-rovatunkban Yvette Goldberger-Joselson francia pszichológus szubjektív elemzése olvasható Krasznahorkai László és Tarr Béla művészetéről. A tanulmány a két alkotó kapcsán azt firtatja, milyen kapcsolat van a szomorúság, az igaz és a szent között, s arra világít rá, hogy az alkotók a „szent utáni vágy” erejét használják világlátásuk átadásához. Gáborjáni Orsolya saját interjú kutatása alapján az általa „Perszephoné-jelenségnek” nevezett kötődésnek, azaz fiatal nők idősebb nők iránti vonzalmának/függőségének a pszichodinamikáját tárja fel.

Archívum-rovatunkban Kosztolányi Dezső Hollós Istvánnak címzett három (Londonból, Budapestről és Tátraszéplakról küldött) levelezőlapját közöljük a harmincas évekből, Takács Mónika kommentárjaival a lapok keletkezéstörténetére, illetve feladó és címzett kapcsolatára vonatkozóan.

Novemberben nagy veszteség érte a szakmát és lapunkat: szerkesztőtársunk, barátunk, Valachi Anna irodalomtörténész, József Attila és az életében jelentős szerepet játszó nők kutatója, a 15 éve folyamatosan zajló „Művészet és pszichoanalízis” sorozat szervezője eltávozott közülünk. Az *Imágó Budapest* lapjain kollégái, „szellemi rokonai” – Erős Ferenc, Tverdota György, Takács Mónika, Báthori

Csaba és Borgos Anna – búcsúztatják, valamint közöljük egy eddig tudomásunk szerint kiadatlan előadását, „önarckép-kísérletét”, melyet Nemes Livia irodalmi szemináriumán olvasott fel valamikor a 2000-es évek közepe táján. Emlékét e búcsúszavakon és saját írásain keresztül is megőrizzük.

Számunkat a londoni Freud Museumban 2018. decemberben rendezett nemzetközi Bálint-konferenciáról szóló beszámolóval zárjuk.

Borgos Anna